

BESLUT

2013-06-10

Dnr: 13/00297

SAKEN

Humorhimlen Lab, P3, 2013-02-03, sketch om rullstolsburna; fråga om mediets särskilda genomslagskraft

BESLUT

Inslaget frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

INSLAGET

Inslaget var en sketch som handlade om en förskollärare som sjöng en sång om rullstolsburna. I inslaget sades följande.

Hej alla barn. I dag har vi en ny kompis med oss här i gruppen och det är Miranda. Hon har flyttat hit från Västerås och som ni ser sitter hon i en rullstol. Det kallas att man är rullstolsbun... rullstolsburen. Men jag tycker att det är ett lite svårt ord. Så jag tänkte att i dag ska vi komma på ett nytt ord. Det blir väl kul? Är det någon som har något förslag? Nehej, det har i alla fall jag. Jag tänkte rullisar, det tycker jag är bra. Eller om det bara kommer en, då kan man ju säga rulle. För här på förskolan ska alla känna sig välkomna.

Sedan sjöng förskolläraren en sång.

Rullisar de måste åka hiss, hiss, hiss, hiss, hiss, hiss, hiss, hiss. De sitter i sitt eget kiss, kiss, kiss om ingen bytt deras blöja.

ANMÄLAN

Anmälaren är kritisk mot inslaget och anser bland annat att det var stötande för ungdomar som är rullstolsburna och som ofta blir mobbade i sina skolor och på fritiden av ”kompisar” som vill göra sig roliga på deras bekostnad. Att sjunga en nidsång om rullstolsburna var enligt anmälaren inte kul på något vis, speciellt

inte när karaktären i sketchen låtsades vara lärare på en skola. Inslaget var motbjudande och fördomsfullt och uppmuntrade till mobbning.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Radio (SR) anser att inslaget överensstämmer med bestämmelsen om mediets särskilda genomslagskraft och anför följande.

Bestämmelsen om mediets genomslagskraft innebär bland annat att SR ska visa varsamhet när det gäller program som kan upplevas uppenbart kränkande mot människor med funktionsnedsättningar. Granskningsnämnden har vid upprepade tillfällen friat satirinslag där det varit tydligt att syftet har varit att driva med fördomar och där detta framgått för publiken på ett tydligt sätt (SB 812/06, SB 523/08 med flera).

Generellt kan satir beskrivas som en genre vilken bygger på grova och drastiska effekter. Det råder enighet om att satiren genom att vara elak, träffande och rolig ska göra publiken uppmärksam på orättvisor, mänskliga svagheter och fördomar. Det måste därför vara högt i tak. Det ligger även i satirens natur att den ibland kan uppfattas som stötande eftersom den ofta balanserar på gränsen till det som vissa anser är acceptabelt att skämta om och det som inte är det.

Humorhimlen Lab sänds på söndagar mellan kl. 16.03 och 18.00. Programmet beskrivs på hemsidan som ”en experimentverkstad för ny humor”. Det sägs också vid flera tillfällen i programmet i form av en ”slogan”. Det nu anmälda inslaget var en av tre fristående delar i en sketchserie i *Humorhimlen Lab*. Alla tre sketcherna utgick från en karaktär i form av en ”dagisfröken” som menar väl men som alltid gör fel.

Syftet med sketchen var att belysa hur fel det kan bli när vuxna ska förklara ”saker som är svåra att förstå” för barn. Ofta blir förklaringarna grovt förenklade och riskerar att bli kränkande för den eller det som ska förklaras. I inslaget driver *Humorhimlen Lab* med karaktären som på ett klart olämpligt sätt förklarar rullstolsburnas situation för en barngrupp. Sketchen avslutas med en sång som förstärker förlöjligandet av dagisfröken eftersom hon framstår som extremt fördomsfull och mer eller mindre medvetet överför dessa fördomar till barnen. SR anser att det tydligt framgår att udden i inslaget riktas mot fördomar vilka i det här fallet personifieras av dagisfröken och ingen annan.

SR har förståelse för att det anmälda inslaget i sin ordalydelse kunde uppfattas som stötande. Programföretaget vill dock framhålla att avsikten inte var att göra sig rolig på bekostnad av en grupp av människor.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SR ska ta hänsyn till radions särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen (8 § i sändningstillståndet). Bestämmelsen tillämpas bland annat när det gäller program eller inslag som kan uppfattas som diskriminerande. Den innebär enligt granskningsnämndens praxis att programföretaget inte får sända program eller inslag som är uppenbart kränkande mot människor med olika former av funktionsnedsättningar eller sjukdomar.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden har förståelse för att inslaget kunde verka stötande för vissa lyssnare. Mot bakgrund av inslagets satiriska karaktär och med beaktande av att det ska råda en vidsträckt yttrandefrihet i radion kan nämnden inte finna att inslaget strider mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, K-G Bergström, Elisabet Bäck, Maria Edström och Martin Holmgren efter föredragning av Karin Lundin.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Karin Lundin